

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia Kar
1.3 Intézet	Pasztorálteológia Intézet
1.4 Szakterület	Római Katolikus Teológia
1.5 Képzési szint	alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Teológiai licenciátus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A középkor egyháztörténelme						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Marton József						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Orbán Szabolcs						
2.4 Tanulmányi év	2019/20	2.5 Félév	II.	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					15
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					10
Más tevékenységek: szemináriumi dolgozatok, és egyéb dolgozatok megírásában konzultálás					4
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	69				
3.8 A félév össz-óraszama	125				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• nincs
4.2 Kompetenciabeli	• nincs

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• tábla, térkép, vetítő
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• tábla, térkép, vetítő

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Az Egyház életének tanulmányozása a keresztény középkorban • A kereszténység leterjedésének ismertetése a germán, szláv és a magyarok körében. • Az egyház belső élete, reformok részletezése az ezredfordulón. • A hallgatósággal megismertetni a középkori szerzetesrendeket, és az Egyház missziós tevékenységét a középkorban. • A középkori eretnokségek és az inkvizíció ismertetése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • világtörténelmi ismeretek • egyháztani ismeretek •

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyetemes egyház belső életének és a társadalomban betöltött szerepének megismerése a keresztény középkorban
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyház történelmének megismerése a jelzett korszakban, valamint az egyház iránti elkötelezettség kialakítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<i>A középkor főbb jellemvonásai. A népvándorlás. Szent Bonifác tevékenysége a germánok között</i>	előadás, magyarázat	Török I., 196-206, Félegyházy, 153-190
<i>Misszió a szlávok között. A görög egyház térítő munkája</i>	előadás, magyarázat	Félegyházy, 310-321, Adriányi, 177-180
<i>A magyarok érintkezése a kereszténységgel. Szent István egyházszervezése</i>	előadás, magyarázat	Györffy: István király és műve, 148-162. 177-190.; Engel P.: 27-124
<i>A pápai állam megalakulása. Nagy Károly és az egyház</i>	előadás, magyarázat	Marton, 54-61, Canning, 34-51; Papp, 81-95
<i>Egyház a képrombolás korában. A görög és latin egyház szétválása</i>	előadás, magyarázat	Marton, 69-88; Szántó, 294-307
<i>Egyházi tudomány a korai középkorban. Egyházfegyelem a korai középkorban</i>	előadás, magyarázat	Franzen, 166-184, Török: 206-240Félegyházy,399-421;
<i>A cluny-i reform. Investitúra harc</i>	előadás, magyarázat	Marton, 106-124; Szántó, 367-371
<i>A virágzó középkor jellegzetessége. A pápaság további küzdelme a Staufiakkal.</i>	előadás, magyarázat	Franzen, 195-196, Mondin, 150-171
<i>III. Ince pápasága. A pápaság újabb küzdelme a Staufiakkal</i>	előadás, magyarázat	Marton, 131-143; Szántó, 380-385; Mondin, 263-275
<i>A kereszties hadjáratok</i>	előadás, magyarázat	Runsimann: A kereszties hadjáratok története.
<i>Középkori eretnokségek. Az inkvizíció</i>	előadás, magyarázat	Marton, 187-197; Franzen, 208-215
<i>Egyházi tudományosság a középkorban. Az egyház belső élete a középkorban</i>	előadás, magyarázat	Marton, 203-213; Franzen, 218-230; Southern, 162-171;

		Szántó, 467-480
<i>A pápák Avignonban. A nagy nyugati egyházszakadás és a konciliarizmus</i>	előadás, magyarázat	Török II, 122-142; Marton, 220-239; Franzen: 230-246;
<i>A reneszánsz pápák története. A magyar egyház története a vegyes-házi királyok idején</i>	előadás, magyarázat	Marton, 244-261; Franzen, 246-253; Mondin, 354-400

Könyvészet

- ADRIÁNYI G.: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest 2001.
- BANGA B.-IJJAS J.: *A keresztény egyház története III-IV.* Budapest 1940.
- DIÓS I. (szerk.): *Szettek története I-II.* Budapest 2001.
- FRANZEN, A.: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Szeged 1998.
- JEDIN, H., *A zsinatok története* (ford. Víz László), Budapest 1998.
- JEDIN, H., *Hanbuch der Kirchengeschichte*, III/1-III/2. Freiburg, 1962-1980.
- HEUSSI: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest 2000
- MARTON J.: *Egyháztörténelem I.* Kolozsvár 2002.
- MARTON J.: *Keresztény középkor*, Mentor, Marosvásárhely 2005.
- MONDIN, B.: *Pápák enciklopédiája*, Budapest 2001.
- SZÁNTÓ K.: *A Katolikus Egyház Története I*, Ecclesia. Budapest 1986.
- TÖRÖK J.: *A Katolikus Egyház Története I*, SzIT. Budapest 1999.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<i>Szent Bonifác tevékenysége a germánok között</i>	előadás, beszélgetés	Félegyházy, 153-190
<i>A görög egyház térítő munkája</i>	előadás, beszélgetés	Marton, 30-42
<i>Szent István egyházszervezése</i>	előadás, beszélgetés	Györgyi Gy, István király és műve, Budapest 2000
<i>A pápai állam és Nagy Károly</i>	előadás, beszélgetés	Papp, 81-95; Szántó, 279-286
<i>A görög és latin egyház szétválása</i>	előadás, beszélgetés	Félegyházy, 281-309
<i>Egyházfegyelem a korai középkorban</i>	előadás, beszélgetés	Félegyházy, 399-421
<i>A cluny-i reform.</i>	előadás, beszélgetés	Szántó, 367-371
<i>A virágzó középkor jellegzetessége</i>	előadás, beszélgetés	Marton, 125-131; Szántó, 373-380

Ajánlott könyvészet

- BRÉHIER L.: *Bizánc tündöklése és hanyatlása*, Budapest 1999
- BROWN, P.: *Az európai kereszténység kialakulása*, Budapest 1999.
- BERKI, F.: *Az ortodox kereszténység*, Budapest 1975.
- BOTA, I.: *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Româneși*. Cluj, 1994.
- BOZSOKY P., *Keresztes hadjáratok*, Agapé, 1995.
- CHADWICK: *A korai egyház*, Budapest 1999.
- CANNIG, J.: *A középkor politikai gondolkodás története*, Osiris, Budapest 2002.
- DELUMAEU, J.: *Reneszánsz*, Osiris k., Budapest 1997
- ERBA, A.-GUIDUCCI, P.: *Storia della Chiesa*. Torino. 1989.
- FÉLEGYHÁZI J.: *Egyház a korai középkorban*, Budapest 1967.
- GERGELY J.: *A pápaság története*, Budapest 1999.
- HERMANN E.: *A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig*, München, 1973.
- HERTLING, L.: *Istoria bisericii, Iași*, 1991.
- HELLER Á.: *A reneszánsz ember*, Budapest 1998
- HESEMANN, M.: *Sötét alakok. Mítoszok, legendák és hazugságok a Katolikus Egyház történetéből*. Bp. 2009.
- IJJAS Antal: *Húsz évszázad viharában*. Bp. 1948.
- JAKÓ Zs.: *Társadalom, Egyház, Művelődés*, Budapest 1997.
- JÓNÁS I.: *Európa születése*, Budapest 1991.
- KARÁCSONYI J.: *Magyarország egyháztörténete főbb vonásaiban*, Nagyvárad, 1906.
- KATUS L.: *A középkor története*, Budapest 2001.
- OSZTROGORSKY, G.: *A bizánci állam története*, Budapest 2001.

- PAPP I.: *Nagy Károly és kora*, Debrecen,. 1997.
- PIERRARD, P.: *A katolikus egyház története*, Novi Sad, 1987.
- PUSKELY M.: *Keresztény szerzetesség. I-II. kt.* Budapest. 1996.
- RUNSIMANN, S.: *A keresztes hadjáratok*, Budapest 1999
- SOUTHERN, R. W.: *A nyugati társadalom és az egyház a középkorban*, Budapest 1987.
- TIMKÓ I.: *Keleti kereszténység, keleti egyházak*, Budapest 1971.
- TÖRÖK J.: *Szerzetesek és lovagrendek Magyarországon*, Budapest 1990.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- egyéb teológiai tantárgyak tanításához az ismeretek megalapozása
- a helyes egyháztörténelmi szemlélet formálása

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Első vizsgaidőpontban	záróvizsga	2/3
10.5 Szeminárium	szemeszter idején	parciális vizsga	1/3
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei:			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadott kurzus és szeminárium keretén belül feldolgozott anyag általános ismerete, esetlegesen a tanár rávezetésével 			

Kitöltés dátuma

2019. április 15.

Előadás felelőse

Dr. Marton József

Szeminárium felelőse

Dr. Marton József

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2019. április 25.

Intézetigazgató

Dr. Oláh Zoltán